

C/2024/2874

25.4.2024

OZNÁMENÍ KOMISE

Otázky a odpovědi ohledně provádění pravidel EU pro ekologické včelařství

(Text s významem pro EHP)

(C/2024/2874)

Tento dokument poskytuje odpovědi na otázky, které útvary Komise obdržely v souvislosti s prováděním pravidel EU pro ekologické včelařství.

Má pomoci vnitrostátním orgánům a podnikům při uplatňování těchto pravidel. K závaznému výkladu práva Unie je příslušný pouze Soudní dvůr Evropské unie.

POZNÁMKA RIPAC ⁽¹⁾ Č. 2024-01

ODVĚTVÍ:	EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ
OPATŘENÍ:	VČELAŘSTVÍ
VĚC:	OBLASTI PRO VČELÍ PASTVU – UMÍSTĚNÍ VČELÍNŮ – VČELÍ VOSK – UMÍSTĚNÍ ÚLŮ
PŘÍSLUŠNÁ USTANOVENÍ:	nařízení (EU) 2018/848 ⁽²⁾ – články 21 a 35; bod 1.9.6.5 části II přílohy II; nařízení (EU) 1305/2013 ⁽³⁾ – články 28 a 30; nařízení (EU) 2021/2115 ⁽⁴⁾ – články 31, 70, 72 a 154.

Otázka č. 1: Ekologičtí včelaři musí své včelíny umísťovat do oblastí, kde jsou zdroje nektaru a pylu tvořeny především ekologicky pěstovanými plodinami nebo přirozenou vegetací nebo lesy či plodinami, jež nejsou ekologicky udržovány, ale jsou ošetřovány metodami s nízkým dopadem na životní prostředí. Co lze považovat za metody s nízkým dopadem na životní prostředí, které jsou zmiňovány v bodě 1.9.6.5 písm. a) a c) části II přílohy II nařízení (EU) 2018/848?

Odpověď:

Pojem „metody s nízkým dopadem na životní prostředí“ uvedený v bodě 1.9.6.5 písm. a) a c) části II přílohy II nařízení (EU) 2018/848 je třeba chápat tak, že odkazuje na metody, které jsou rovnocenné metodám používaným v rámci opatření dříve stanovených v člancích 28 („Agroenvironmentálně-klimatické opatření“) a 30 („Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě“) nařízení (EU) č. 1305/2013 a které by nemohly mít dopad na ekologický charakter včelařské produkce.

⁽¹⁾ RIPAC (zkratka francouzského Registre d'Interprétation de la Politique Agricole Commune) je registr a databáze vysvětlujících poznámek k právním předpisům v oblasti zemědělství.

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007 (Úř. věst. L 150, 14.6.2018, s. 1).

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 487).

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013 (Úř. věst. L 435, 6.12.2021, s. 1).

Nařízení (EU) č. 1305/2013 bylo od 1. ledna 2023 zrušeno článkem 154 nařízení (EU) 2021/2115, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (SZP).

Články 31 („Schémata pro klima, životní prostředí a dobré životní podmínky zvířat“), 70 („Závazky hospodaření v oblasti životního prostředí, klimatu a další závazky hospodaření“) a 72 („Znevýhodnění specifická pro konkrétní oblasti vyplývající z určitých závazných požadavků“) nového nařízení o SZP (EU) 2021/2115 umožňují členským státům (v rámci jejich strategických plánů SZP) programovat intervence, které mohou být přínosné pro životní prostředí, podobné opatřením programovaným podle článků 28 a 30 nařízení (EU) č. 1305/2013.

Intervence dostupné členským státům podle článků 31, 70 a 72 nařízení (EU) 2021/2115 mají přispívat ke specifickým cílům SZP, jak jsou stanoveny zejména v čl. 6 odst. 1 písm. d), e), f) a i) uvedeného nařízení: „d) přispívat ke zmírnění změny klimatu a přizpůsobování se této změně, mimo jiné snížením emisí skleníkových plynů a zvyšováním míry sekvestrace uhlíku, a prosazovat udržitelnou energii; e) podporovat udržitelný rozvoj a účinné hospodaření s přírodními zdroji, jako je voda, půda a ovzduší, a to i snížením závislosti na chemických látkách; f) přispívat k zastavení úbytku biologické rozmanitosti a k obratu tohoto trendu, posilovat ekosystémové služby a zachovat stanoviště a krajiny; [...] i) zlepšovat reakci zemědělství Unie na společenskou poptávku týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyrobených udržitelným způsobem, omezit plýtvání potravinami, jakož i zlepšit životní podmínky zvířat a eliminovat antimikrobiální rezistenci.“

Pokud jde o provádění pravidel EU pro včelařství v ekologické produkci v nařízení (EU) 2018/848: vzhledem k tomu, že bod 1.9.6.5 písm. c) části II přílohy II nařízení (EU) 2018/848 se odvolává na články 28 a 30 nařízení (EU) č. 1305/2013, musí tedy každý členský stát od 1. ledna 2023 posoudit, zda intervence programované v jeho strategickém plánu SZP na podporu půdy podle článků 31, 70 a 72 nařízení (EU) 2021/2115 zajišťují, že „přirozená vegetace nebo lesy či plodiny, jež nejsou ekologicky udržovány,“ „v okruhu tří kilometrů od včelína“ jsou „ošetřovány metodami s nízkým dopadem na životní prostředí“, které neohrožují ekologickou certifikaci včelařských produktů, v souladu s bodem 1.9.6.5 písm. a) a c) části II přílohy II nařízení (EU) 2018/848:

„1.9.6.5. Chov a chovatelské postupy.

Pokud jde o chov a chovatelské postupy, použijí se tato pravidla:

- a) včelíny jsou umístěny v oblastech, které zajišťují dostupnost zdrojů nektaru a pylu tvořených převážně ekologicky pěstovanými plodinami nebo případně přirozenou vegetací nebo lesy či plodinami, jež nejsou ekologicky udržovány, ale jsou ošetřovány pouze metodami s nízkým dopadem na životní prostředí;

(...)

- c) včelíny jsou umístěny tak, aby se v okruhu tří kilometrů zdroje nektaru a pylu skládaly v zásadě z ekologicky pěstovaných plodin nebo z přirozené vegetace nebo z plodin ošetřovaných metodami s malým dopadem na životní prostředí, které jsou rovnocenné metodám stanoveným v člácích 28 a 30 nařízení (EU) č. 1305/2013, které nemohou mít dopad na ekologický charakter včelařské produkce. Výše uvedené požadavky se nevztahují na období, kdy neprobíhá doba květu, nebo na období zimního spánku včelstev;“

Otázka č. 2: Mohou být producenti a zpracovatelé včelího vosku certifikováni jako ekologické hospodářské subjekty? Pokud ano, jaká podrobná pravidla produkce by se měla použít?

Odpověď:

Včelí vosk je uveden v příloze I nařízení (EU) 2018/848, a spadá tak do působnosti uvedeného nařízení⁽ⁱ⁾ bez ohledu na to, zda se používá pro potravinářské či krmivářské účely nebo pro jiné účely, např. pro nahrazování včelího vosku v ekologických úlech.

⁽ⁱ⁾ „Ustanovení čl. 2 odst. 1 nařízení (EU) 2018/848: Toto nařízení se vztahuje na následující produkty pocházející ze zemědělství, včetně akvakultury a včelařství, jak jsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU, a na produkty z těchto produktů získané, pokud jsou tyto produkty předmětem produkce, přípravy, označení, distribuce, uvedení na trh, dovozu do Unie nebo vývozu z ní nebo jsou určeny k produkci, přípravě, označení, distribuci, uvedení na trh, dovozu do Unie nebo vývozu z ní:

- a) živé nebo nezpracované zemědělské produkty včetně osiva a dalšího rozmnožovacího materiálu rostlin;
- b) zpracované zemědělské produkty určené k použití jako potraviny;
- c) krmivo.

Toto nařízení se rovněž vztahuje na některé jiné produkty úzce související se zemědělstvím, uvedené v příloze I tohoto nařízení, pokud jsou předmětem produkce, přípravy, označení, distribuce, uvedení na trh, dovozu do Unie nebo vývozu z ní nebo jsou určeny k produkci, přípravě, označení, distribuci, uvedení na trh, dovozu do Unie nebo vývozu z ní.“

Zpracovatel nebo producent, který sbírá ekologický včelí vosk, tedy může být certifikován jako „ekologický“ v souladu se zásadami a příslušnými pravidly stanovenými v nařízení (EU) 2018/848 a souvisejících prováděcích aktech a aktech v přenesené pravomoci.

Nařízení (EU) 2018/848 obsahuje podrobná pravidla produkce, která se týkají včel a včelařství. Nařízení (EU) 2018/848 rovněž obsahuje několik požadavků, pokud jde o přechod na ekologickou produkci, o zdravotní péči a o chov a chovatelské postupy, týkajících se včelího vosku, který mohou používat ekologičtí včelaři. Relevantní jsou zejména ustanovení bodu 1.2.2 písm. f) ⁽⁶⁾, bodu 1.9.6.3 písm. f) ⁽⁷⁾ a bodu 1.9.6.5 písm. e) a f) ⁽⁸⁾ části II přílohy II uvedeného nařízení.

Nařízení (EU) 2018/848 však neobsahuje žádná další podrobná pravidla týkající se produkce ekologického včelího vosku. Použijí se proto ustanovení čl. 21 odst. 2 nařízení (EU) 2018/848.

„2. V případě neexistence podrobných pravidel produkce uvedených v odstavci 1:

- a) dodržují hospodářské subjekty v případě produktů uvedených v odstavci 1 zásady stanovené v člancích 5 a 6 a obdobně i zásady stanovené v článku 7, jakož i obecná pravidla produkce stanovená v člancích 9 až 11;
- b) může členský stát používat v případě produktů uvedených v odstavci 1 podrobná vnitrostátní pravidla produkce za předpokladu, že tato pravidla jsou v souladu s tímto nařízením a že nezakazují či neomezují produkty, které byly vyprodukovány mimo jeho území a které jsou v souladu s tímto nařízením, ani neznemožňují jejich uvádění na trh.“

Neexistují-li tedy pravidla produkce na úrovni EU nebo členského státu, je na příslušných orgánech, kontrolním orgánu nebo kontrolním subjektu odpovědných za certifikaci těchto hospodářských subjektů, aby případ od případu rozhodly, zda činnost hospodářských subjektů a jejich metody produkce splňují „zásady stanovené v člancích 5 a 6 a obdobně i zásady stanovené v článku 7, jakož i obecná pravidla produkce stanovená v člancích 9 až 11.“

Otázka č. 3: Do které kategorie produktů podle čl. 35 odst. 7 nařízení (EU) 2018/848 musí být včelí vosk klasifikován?

Odpověď:

Pro účely čl. 35 odst. 1 a 4, které se týkají certifikátů pro hospodářské subjekty, se včelí vosk klasifikuje do kategorie g) podle čl. 35 odst. 7:

- g) „jiné produkty uvedené na seznamu v příloze I tohoto nařízení nebo nezahrnuté v předchozích kategoriích“.

⁽⁶⁾ „V průběhu přechodného období se vosk nahrazuje voskem pocházejícím z ekologického včelařství. Včelí vosk pocházející z konvenční produkce však lze použít, pokud: i) včelí vosk z ekologické produkce není na trhu dostupný; ii) prokazatelně není kontaminován produkty nebo látkami, které nejsou povoleny pro použití v ekologické produkci; a iii) pochází z více buněk.“

⁽⁷⁾ „ Pokud jde o zdravotní péči, použijí se tato pravidla: (...) f) provádí-li se léčba pomocí chemicky syntetizovaných alopatických přípravků včetně antibiotik, jiných než produktů nebo látek povolených pro použití v ekologické produkci podle článků 9 a 24, léčená včelstva se na dobu léčby umísťují do izolovaných včelínů a veškerý vosk se nahrazuje voskem pocházejícím z ekologického včelařství. Poté se na tato včelstva vztahuje přechodné období v délce 12 měsíců podle bodu 1.2.2.“

⁽⁸⁾ „e) včelí vosk určený pro nové podkladové pláсты pochází z ekologických produkčních jednotek; f) v úlechu se smějí používat pouze přírodní látky, jako jsou propolis, vosk a rostlinné oleje.“